

SFÂNTUL NICOLAE
VELIMIROVICI
EPISCOPUL OHRIDEI ȘI JICEI

RUGĂCIUNI PE MALUL LACULUI

traducere din limba sârbă de
IONUȚ și SLADJANA GURGU

PREȘANIA

Citesc și răscitesc *Rugăciuni pe malul lacului*, însă toată dulcea lor desfătare se revarsă în sufletul meu când le citesc și le răscitesc în rugăciune. El, făcătorul de minuni al ritmurilor rugăciunii, are putere asupra sufletului meu. Îmi spun: eu sunt întemnițat de propriile mele simțuri, eu cuget prin simțuri, însă atunci când rugăciunea lui cea făcătoare de minuni străfulgeră sufletul meu cel dez-nădăjduit, de îndată simțurile – acele șuruburi ale sufletului – se deșurubează, și sufletul meu, pasărea mea cea rănită, se întraripează și zboară, confundându-se în adâncurile cele dulci ale Veșniciei.

*Cuviosul Iustin Popovici
Mănăstirea Sfinții Arhangheli
Mihail și Gavriil – Celie*

**NOTĂ ASUPRA
TRADUCERII**

Înfățișăm acum cititorului român o carte clasică a literaturii pravoslavnice sârbești, *Rugăciuni pe malul lacului*, a sfântului episcop Nicolae Velimirovici, tradusă direct după original.* Cartea cuprinde o sută de poeme-meditații, de o profunzime și frumusețe aparte, scrise la Ohrida între anii 1921-1922.

În ciuda titlului, nu avem de-a face cu niște rugăciuni obișnuite, și nici cu scrieri dogmatice sau filosofice (deși găsim câte ceva din toate acestea), ci cu graiuri de taină, vorbiri ale sufletului cu Dumnezeu, vărsare a sufletului și punere a lui înaintea Ziditorului. Limbajul, deși plin de poetice figuri de stil, nu este al unui ritor, ci al unui adânc și statornic căutător de Dumnezeu ce-și spovedește lumii întregi toată durerea, păcătoșenia și neputința, dar și credința și nădejdea că va afla astfel mult doritul răspuns al Celui Preaiubit.

Conștiința dreptslăvitoare nu are nicio pricină de sminteală sau poticnire când află în textul acestor poeme-rugăciuni referiri la alte religii și termeni din filosofii sau religii orientale: scopul Vlădicăi Nicolae nu este nicidecum unul sincretist, ci avem de-a face mai curând

* Menționăm că o altă traducere românească a cărții, făcută după versiunea engleză, a fost publicată de Editura Anestis în 2006.

cu o dorință de a se face tuturor toate, ca măcar pe vreunii să mântuiască, precum odinioară Apostolul Pavel, /1 Cor. 9, 22/ dar și cu dorința de a înțelege și de a încreștina darurile pe care „Magii de la Răsărit” le-au adus până la Hristos. Căci, spune Hristos, prin gura Vlădicăi Nicolae: „Toți prorocii calea ce duce către Mine arătau. În Mine sfârșesc și se pierd toate căile prorocilor. De acum înainte Eu singur sunt Calea, și cele afară de Mine fără de cale sunt. Precum multe pârâiașe ce se varsă într-un râu își pierd calea lor osebită, așijderea toți prorocii întru Mine s-au vărsat, și de acum Eu cursul vieții îl orânduiesc. Cel ce urmează a umbla și pe mai departe în căile prorocilor, acela se va pierde, căci merge pe căi ce nu mai sunt.” /cap. 57/

Textul original pune traducătorului probleme deosebit de grele. Este un text plin de trimiteri, îndeosebi la Sfânta Scriptură, dar și la toate căutările și lecturile din felurite tradiții ale Vlădicăi Nicolae, mai mult sau mai puțin vădite cititorului. Aproape fiecare poem ar necesita o exegeză aparte, o descifrare a simbolurilor și tâlcurilor ascunse. Nu a fost în intenția noastră de a face o astfel de exegeză și, după știința noastră, ea nici nu a fost întreprinsă de cineva, iar cele câteva note de subsol nu fac decât să lămurească succint unele cuvinte necesare înțelegerii sensului măcar la primul nivel. Suntem încredințați că, măcar și în parte, cititorul atent va izbuti să deslușească esențialul și să descopere, prin întrebările și răspunsurile Vlădicăi Nicolae, propriile în-

trebări și răspunsuri, fără a fi nevoie să recurgă la „chei de lectură” oferite de-a gata.

Traducătorii mulțumesc și pe această cale tuturor celor ce au avut răbdarea să le citească textul și să le ofere numeroase sugestii care, neîndoielnic, au sporit mult calitatea versiunii în limba română. Nădăjduim ca această nouă traducere să fie spre folos și bună zidire sufletească tuturor cititorilor, pentru rugăciunile Sfântului Vlădică Nicolae Velimirovici.

Traducătorii

PREFAȚĂ

Îngrădit fiind de trup, sufletul poporului nostru a gângurit veacuri de-a rândul, căznindu-se să afle grai cu care să dea glas durerilor, întristărilor, doririlor și rugăciunilor sale. Și și-a aflat graiul – l-a aflat în Vlădica Nicolae. Prin el, gângureala sufletului nostru s-a preschimbat în tânguire așa cum nu i-a mai fost dat să vadă ochiului nostru, și în rugăciuni grăitoare cum n-a mai auzit urechea noastră. El este limba cea de foc trimisă de Dumnezeu, care stă deasupra sufletului nostru, făcându-l să se mărturisească din străfundurile sale și cu ardoare *Întreit-Strălucitului Stăpân al lumilor*.

El este stilul, stilul cel îmbelșugat-hărăzit al sufletului nostru. El glăsuiește așa cum nimeni dintre noi n-a mai glăsuit vreodată. El se roagă atât de grăitor cum nimeni dintre noi nu s-a mai rugat vreodată. El are darul cuvântului, pentru că are darul a-tot-simțirii, darul milosârdiei, darul dragostei celei atotcuprinzătoare, darul rugăciunii. Până la el, noi eram deznădăjduiți: amoțise tângjirea cea după Hristos a sufletului nostru, se uscaser și pieriser. De la el, noi am tresăltat de bucurie: tângjirea cea după Hristos a sufletului nostru a prins viață întru el, a înviat și a întinerit.

Tângjirea cea arzătoare după Hristos a lui Rastko s-a sălășluit întru el și a izbucnit într-o văpaie de necuprins.

Iar el arde în această văpaie – arde ca jertfă a arderii de tot, pentru toți și pentru toate. Pentru aceasta, el s-a făcut buna nădejde a noastră – buna nădejde a noastră în zilele cele întunecate ale vremurilor de astăzi pline de deznădejde.

Suntem martori ai unei mari și rare minuni – un semn minunat și sfânt al vremurilor: întâia dată, fericita Veșnicie a Sfintei Treimi s-a ancorat în Rastko, și din Rastko cel ce tânjea după Hristos l-a plăsmuit pe Sava cel purtător de Hristos; a doua oară, aceeași Veșnicie s-a ancorat în Vlădica Nicolae, și din Nicolae cel ce tânjea după Hristos l-a plăsmuit înaintea ochilor noștri pe Nicolae cel purtător de Hristos.

Cei ce îndrăgesc Veșnicia cunosc taina sufletului nostru ortodox, știi cum dintr-un suflet slav răzvrătit și luptător împotriva lui Hristos poate fi plăsmuit un suflet după asemănarea lui Hristos. De la Sfântul Sava până în ziua de astăzi, ortodoxia noastră n-a avut un mărturisitor mai glăsuitor și mai puternic decât Vlădica Nicolae. Lui îi vor urma în rugăciune, cu minunare, cei ce vor veni după noi, după cum și noi i-am urmat Sfântului Sava, și astfel ne-am îmbunătățit.

Urmașii noștri se vor minuna și se vor tângui că nu văd ceea ce noi vedem cu ochii noștri, și că nu aud ceea ce noi auzim cu urechile noastre. Pentru ei, ca și pentru mulți dintre noi, el va fi vatra la care cei înfrigați de îndoială și de puținătatea credinței se vor dezgheța și se vor încălzi.

Citesc și răscitesc *Rugăciuni pe malul lacului*, însă toată dulcea lor desfătare se revarsă în sufletul meu când le citesc și le răscitesc în rugăciune. El, făcătorul de minuni al ritmurilor rugăciunii, are putere asupra sufletului meu. Îmi spun: eu sunt întemnițat de propriile mele simțuri, eu cuget prin simțuri, însă atunci când rugăciunea lui cea făcătoare de minuni străfulgeră sufletul meu cel deznădăjduit, de îndată simțurile – acele șuruburi ale sufletului – se deșurubează, și sufletul meu, pasărea mea cea rănită, se întraripează și zboară, cufundându-se în adâncurile cele dulci ale Veșniciei.

Iar inima mea cea slăbănoagă îmi grăiește: el străpunge crisalida timpului și a spațiului, care învelesc și înăbușă sufletul tău, și gonește fluturile sufletului tău către întinderile cele albastrii ale Veșniciei celei fără de margini.

Cu adevărat, el este făgașul prin care Veșnicia se revarsă în sufletul meu și prin care sufletul meu se revarsă în Veșnicie. El întărește simțământul propriei mele nemuriri până la înveșnicirea mea, și eu mă simt străin în lume, dar acasă în Veșnicie.

El cugetă întru rugăciune, filosofează întru rugăciune. Se simte că printr-însul glăsuiesc sufletele cele luminate ale marilor nevoitori ortodocși – mai cu seamă minunatul suflet al Sfântului Simeon Noul Theolog. Întru rugăciune Îl simte pe Dumnezeu și întru rugăciune simte și este în legătură cu întreaga zidire. La aceasta duce Ortodoxia, și doar Ortodoxia! Întreg sufletul se adună în rugăciune și, străbătând întortocheata minune cea fără de

marginii ce poartă numele de lume, este călăuzit de rugăciune, căci rugăciunea este singura călăuză văzătoare a minții, a inimii și a voinței.

Vorbește despre Hristos pentru că trăiește întru El. Își lărgeste tainica sa personalitate până la măsuri Dumnezeu-omenești: trăiește cu putere întruparea lui Dumnezeu și nașterea lui Hristos în sufletul său, asemănându-se astfel hristologiei celei harice și trăitoare a Sfântului Macarie cel Mare. Rostul omului este acela de a-L naște pe Hristos întru sine, de a se face pe sine Dumnezeu [după har], căci pentru aceasta Dumnezeu S-a făcut hrană oamenilor.

Când își întoarce sufletul – cel îmblânzit prin rugăciune – către zidire, arde de întristare și începe a se tângui cu vaiete cutremurătoare din pricină că întreaga zidire este bolnavă, rănită și tristă. Cu adevărat, în lacrimile sale „fierbe jalea tuturor zidirilor.” Cu adevărat, în plânsetul său plâng toți ochii omenesți și toate inimile omenesți. El împreună-pătimizește cu durerea întregii zidiri și se jeluiește, mâhnindu-se pentru tristețea întregii zidiri. Iată, Dumnezeu ni l-a trimis pe Iov, care împreună-pătimizește cu chinurile întregii omeniri și a întregii zidiri. Și mai mult decât atât, el este Isaia al nostru, care, prin mai-înainte-vedere și insuflare, închipuiește îndeobște pătimirea și îndreptățește îndeosebi pătimirea Dumnezeu-omului.

Lumea aceasta este asemenea unui bolnav, pe care păcatul l-a îmbolnăvit, căci păcatul este boală, iar disprețuirea celor păcătoși este asemenea disprețuirii celor bolnavi.

Prin rugăciune, el umblă asemenea unui doctor împrejurul celui greu bolnav – prin rugăciune umblă și prin rugăciune dă leacuri și tămăduiește. Nu disprețui pe cei păcătoși, ci roagă-te pentru ei! Tânguiește-te și împreună-pătimizește cu întreaga zidire, dar nu osândi! Lărgește-ți și adâncește-ți sufletul prin rugăciune, și vei plânge cu amar și din greu deasupra tainei lumii.

Adâncește-ți inima în rugăciune, și sufletul și mintea, și ele se vor face izvoare nesecate de lacrimi pentru toți și pentru toate. Rugătorul cel preasfințit și-a adâncit în rugăciune întregul său suflet, și duhul și mintea, și simte păcatele tuturor păcătoșilor ca fiind ale sale, și îndură durerile întregii zidiri ca pe ale sale, și se căiește pentru toate păcatele ca pentru ale sale, plângând și suspinând.

Rugăciunea lărgește hotarele omului până la A-tot-omul; îl face pe om simțitor la toate durerile și păcatele; îl învrednicește pe om să plângă cu ochiul tuturor celor înlăcrimați și să jelească cu întristarea tuturor celor întristați. Prin frumoasele rugăciuni ale psalmistului nostru străfulgeră sufletul A-tot-omului. Hotarele timpului și ale spațiului pier; rugăciunile se înmiresmează de sufletul universului: vorbește nu robul timpului și al spațiului, nu omul, ci A-tot-omul.

Prin sufletul său cel ce tânjește după Hristos ne îndrăgostim și noi de Hristos, și în vreme ce robii timpului și ai spațiului seucid unii pe alții pentru bogățiile cele putrezicioase ale pământului, neînfricatul nostru luptător pentru Veșnicie veghează în locul strajei celei moarte a

sufletului nostru, îngenunchind, făcând metanii, plângând cu suspine și rugându-se pentru toți și pentru toate.

Doamne, Iubitorule-de-oameni, adâncește-mă în rugăciune în chipul rugăciunilor Preasfântului nostru Părinte Nicolae!

Cuviosul Iustin Popovici
Mănăstirea Sfinții Arhangheli
Mihail și Gavriil – Celie, 1922

Colecția
SFÂNTUL
NICOLAE VELIMIROVICI
Sfântul Nicolae Velimirovici
Episcopul Ohridei și Jicei
RUGĂCIUNI
PE MALUL LACULUI

Traducerea a fost făcută după originalul în limba sârbă/ Сабрана дела Епископа Николаја у XIII књига, Издавач Манастир Светог Николаја - Соко, Шабац, 2014
Traducători/ Ionuț și Sladjana Gurgu

Redactor/ Maxim Monahul
Lector/ Aniela Târnaucă
Layout/ Atelieruldegrafică.ro
DTP/ Mihăiță Stroe

ISBN/ 978-606-8195-41-4

PRECANIA

Editura Predania/
București
www.predania.ro

Distribuție/ Supergraph
0728303566